

2024-10-22

*Kontaktpersoner:**Lena Friberg, lana.friberg@regionvasterbotten.se,
070-3163722**Annelie Karlsson, annelie.karlsson@regionvasterbotten.se
070-2633738*Klimat- och
näringsdepartementet**Yttrande över samråd om EU:s sociala klimatfond, den sociala klimatplanen och regeringens förslag om en riktad elbilspremie**

Region Västerbotten tackar för möjligheten svara på samrådet om EU:s sociala klimatfond.

Samrådet kommer för sent

Uppdraget att utforma den svenska tillämpningen av EU:s sociala klimatfond är känt sedan länge. Redan i augusti 2021 skrev finansdepartementet en faktagromemoria i ärendet. Det är tre år sedan. I förordningstexten står det mycket tydligt att länderna ska samråda med lokala och regionala aktörer. Inte förrän i oktober i år kom inbjudan till samråd, med bara några veckors möjlig beredningstid, vilket är mycket kort med tanke på den politiska beslutsgången i kommuner och regioner. Särskilt anmärkningsvärt är att regeringen i sin budgetproposition redan tycks ha beslutat att fonden i Sverige i sin helhet ska användas endast för att finansiera en elbilspremie, utan att ett samråd genomförts.

Elbilspremie når inte utsatta grupper

Syftet med fonden är enligt förordningen att lindra effekterna av höjda kostnader för boende och transporter på grund av det nya systemet med utsläppsrätter för bostads- och transportsektorn, hos särskilt utsatta grupper,

Regeringen förslår i budgetpropositionen att fondens medel används till en elbilspremie i glesbygd. Region Västerbotten ställer sig tveksamt till att en elbilspremie kommer att nå de särskilt utsatta grupperna. Även om elbilen blir något billigare med en premie har människor med låga inkomster troligen ändå inte råd att köpa en elbil, utan stödet riskerar att hamna hos hushåll som även med det nya utsläppssystemet kommer att ha råd att transportera sig. Region Västerbotten bedömer att trafikfattigdomen idag är större tätortsnära, i hushåll med små inkomster, där kollektivtrafiken är dåligt utbyggd, eller för dyr för dem med små inkomster. Trafikfattigdom finns även hos dem på glesbygden som saknar bil och körkort.

Kapacitetsbrist i elnäten och brist på laddplatser försvårar

Det finns platser i Västerbotten där kapaciteten i de lokala näten är så bristfällig att det inte går att bygga laddplatser. Utan laddmöjligheter är blir en elbilspremie meningslös. Även i de lägen där en utbyggnad av laddplatser är möjlig är det ofta förenat med stora kostnader, antingen för den som vill anlägga en, eller när kostnaden faller ut som hyra hos hyresgästerna. Det är kostnader som det blir svårt för utsatta grupper att hantera.

Områden vi hellre sett att fonden används till

Västerbotten står inför stora utmaningar inom energiområdet och vi ser flera andra områden, än elbilspremier som hade varit möjliga.

Region Västerbotten vill se satsningar på

- att underlätta användandet av kollektivtrafik både i tätort och på landsbygden. Sådana insatser har bättre träffbild när det gäller att nå särskilt utsatta grupper.
- att bygga ut kapaciteten i de lokala elnäten så att elektrifieringen möjliggörs i hela landet.
- att bygga ut laddinfrastrukturen som är en förutsättning för användandet av elbil.
- teknikneutralitet som även möjliggör stöd till andra fossilfria drivmedel som exempelvis biogas, biodiesel och vätgas.

Utformning av elbilspremien

Det är viktigt att den förväntade elbilspremien utformas så att den i möjligaste mån kommer utsatta grupper till gagn, så som det var tänkt med fonden. Premien bör vara inkomstbaserad och med ett pristak på bilen. Premien bör också kunna gå till begagnade elbilar och även kunna tillfalla föreningar och andra sammanslutningar för ett gemensamt ägande i exempelvis bilpooler.

Beslut i detta ärende har fattats av regionala utvecklingsnämndens ordförande den xx oktober 2024 § xx. NN har varit föredragande. I den slutgiltiga handläggningen har även NN deltagit.

Richard Carstedt (S)

Ordförande Regionala utvecklingsnämnden